

Tatjana Josipović, Danko Špoljarić (ur.)

**ŽIVOT POSVEĆEN VLADAVINI PRAVA:
LIBER AMICORUM MLADEN ŽUVELA**

Zaklada Zlatko Crnić, Zagreb 2022., str. 720

Zaklada Zlatko Crnić utemeljena je 1993. godine u spomen na tragično preminulog predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske, uglednog pravnik i suca Zlatka Crnića. Osnovali su je njegovi prijatelji i istaknuti pravnici iz *Hrvatskog društva za građanskopravne znanosti i praksu*, na inicijativu svojih članova Mladena Žuvele, Hrvoja Momčinovića i Ive Grbina, u želji da trajno zadrže uspomenu na svog kolegu i prijatelja Zlatka Crnića. Zaklada je izvorno imala tri zacrtana cilja: očuvanje uspomene na Zlatka Crnića, pomaganje njegovoj obitelji te poticanje aktivnosti s ciljem promicanja pravničke struke i ostvarenja vladavine prava u Republici Hrvatskoj, a kako bi dodatno osnažili ovaj potonji cilj, utemeljitelji su u akte Zaklade unijeli i svrhu Zaklade – poticanje pravne izvrsnosti pružanjem novčane potpore najboljim studentima pravnih fakulteta u Hrvatskoj. Nakon još jednog tragičnog događaja, kada je na Općinskom sudu u Zagrebu smrtno stradala sutkinja Ljiljana Hvalec, na inicijativu Mladena Žuvele Statutu Zaklade dodan je i četvrti cilj: pomaganje djeci sudaca smrtno stradalih u obavljanju sudačke dužnosti.

Sudac *Mladen Žuvela* vodio je Zakladu od njezina osnutka do 2008. godine kada je imenovan njezinim doživotnim počasnim predsjednikom zbog svega što je u tom periodu učinio, a bilo je toga mnogo. *Dramatis personae* ovog Zbornika radova koji prikazujemo upravo je Mladen Žuvela. Rođen u Blatu na Korčuli 1936., diplomirao na Pravnom fakultetu u Zagrebu 1959., sudac Vrhovnog suda Hrvatske od 1978., a od 1984. obnašao je dužnost predsjednika Građanskog odjela tog suda. Nastankom samostalne i neovisne Republike Hrvatske 1991. godine izabran je za ustavnog suca u prvom sazivu Ustavnog suda Republike Hrvatske i umirovljen je 1999. godine. Pravo je u životu Mladena Žuvele zauzimalo središnje mjesto, jednako kao i promicanje pravne izvrsnosti i vladavine prava, o čemu svjedoče njegove mnogobrojne aktivnosti izvan posla suca najviših sudova. Bio je jedan od osnivača i prvi potpredsjednik *Hrvatskog društva za građanskopravne znanosti i praksu*, član *Komisije za polaganje pravosudnih ispita*, vanjski stručni član *Odbora za ustav, politički sustav i Poslovnik Hrvatskog sabora*, stalni vanjski znanstveni savjetnik Ustavnog suda RH, član uredništva časopisa *Zaklonost*, član uredništva *Odvjetnika*, član Nakladničkog savjeta *Informatora*, predsjednik Izdavačkog savjeta *Novog informatora*, član *Znanstvenog vijeća za državnu upravu, pravosuđe i vladavinu prava* Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, bio je jedan od utemeljitelja i dugogodišnji urednik *Pregleda sudske prakse* izdavača Vrhovnog suda RH i možemo zaista do u nedogled nabrajati sve zadaće što ih je u svojoj prebogatoj karijeri ostvario ovaj vrstan pravnik koji je svojim životom i radom zadužio Republiku Hrvatsku. Sudac Mladen Žuvela preminuo je 27. prosinca 2020. godine. Njemu u čast, Zaklada Zlatko Crnić odlučila je napraviti *hommage*

njegovu liku i djelu te su se na poziv da kroz stručne tekstove odaju priznanje jednom od najvećih hrvatski pravnik odazvali njegovi brojni kolege, prijatelji i bivši stipendisti Zaklade.

Svi radovi sabrani su u knjigu „*ŽIVOT POSVEĆEN VLADAVINI PRAVA: LIBER AMICORUM MLADEN ŽUVELA*”, koju su uredili Tatjana Josipović i Danko Špoljarić, a izašla je u nakladi *Zaklade Zlatko Crnić*, Zagreb 2022.

Knjiga je podijeljena u sedam poglavlja koji se odnose na sedam različitih grana prava. Na početku je zahvala Zaklade Zlatko Crnić (str. V), zatim slijede uvod „*O Mladenu Žuveli kao sucu, pravnom piscu i humanistu*” koji je napisao dr. sc. Danko Špoljarić, upravitelj Zaklade (str. VII-XIII), kratak sadržaj (str. XV-XVIII), sadržaj (str. XIX-XXXV), sedam glavnih poglavlja (str. 1-710) i na kraju bibliografija Mladena Žuvele (str. 711-720).

Prvo poglavlje rezervirano je za radove o „*Vladavini prava*” (str. 1-55), a svoje radove izložili su: 1) prof. dr. sc. Nikola Gavella, „O usmjerenju hrvatskog pravnog poretka prema vladavini prava”; 2) prof. dr. sc. Marko Petrak, „Iustitia est perpetua et constans voluntas ius suum cuique tribuendi – Grčki filozofski temelji Ulpijanove definicije pravednosti” i 3) Đuro Sessa, „Međunarodni standardi neovisnosti sudbene vlasti”.

Drugo poglavlje pripada *Ustavnom pravu* (str. 59-256), s tekstovima autora: 1) akademik Arsen Bašić, „O važnosti ustavnopravnog određenja vlasništva – Ad honorem Mladenu Žuveli (1936. – 2020.)”; 2) Ivica Crnić, „Ustavno pravo na obrazloženu presudu”; 3) mr. sc. Iris Gović Penić, „Praksa Europskog suda za ljudska prava i domaćih sudova o pravu na dom u privatnopravnim odnosima”; 4) dr. sc. Sandra Marković, „Razvoj ustavnog sudovanja od predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske dr. sc. Jadranka Crnića do recentnih odluka”; 5) dr. sc. Robert Peček, „Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske iz 1999. godine kao temelj za tumačenje i primjenu Zakona o naknadi za imovinu oduzetu za vrijeme jugoslavenske komunističke vladavine”; 6) dr. sc. Miroslav Šeparović i mr. sc. Helena Majić, „Ustavni sud Republike Hrvatske i ustavni nadzor međunarodnih ugovora u kontekstu europskog ustavnog pluralizma” i 7) Marijana Radin i Sanja Trgovac, „Ustavno sudovanje u Republici Hrvatskoj od 1991. do 1999. – prikaz nekih odluka Ustavnog suda”.

Treće poglavlje odnosi se na *Građansko procesno pravo* (str. 257-272) i predstavlja jedan rad: prof. dr. sc. Mihajlo Dika, „Troškovni status svjedoka i vještaka u parničnom postupku i pitanje ustavnosti nekih odrednica toga statusa”.

Četvrto poglavlje rezervirano je za *Obvezno pravo* (str. 273-446), a svoje članke u njemu su izložili: 1) akademik Jakša Barbić, „Ugovor o unosu nekretnine u dioničko društvo radi uplate dionica”; 2) doc. dr. sc. Jelena Čuveljak, „Pravo zadržanja”; 3) prof. dr. sc. Tatjana Josipović, „Osobni podaci kao ”protučinidba” za isporuku digitalnog sadržaja ili digitalne usluge, Izazovi komercijalizacije osobnih podataka u ugovornom pravu Europske unije”; 4) prof. dr. sc. Petar Miladin, „Izravna komisionarova trgovina s komitentom, zbirna špedicija i špedicija s fiksnom naknadom”; 5) mr. sc. Hrvoje Momčinović, „Ugovor o nagodbi prema

Zakonu o obveznim odnosima”; 6) Mojmir Ostermann, „Izjave i jamstva u M&A ugovorima” i 7) prof. dr. sc. Zvonimir Slakoper, „O odnosu nastanka, sadržaja i prestanka ugovora i stvarnih prava temeljem ugovora”.

Peto poglavlje rezervirano je za *Stvarno pravo* (str. 447-605) i donosi radove: 1) prof. dr. sc. Hano Ernst, „Komunalna infrastruktura i urbana obnova”; 2) prof. dr. sc. Blanka Kačer, „Razvrgnuće isplatom u hrvatskom pozitivnom pravu”; 3) prof. dr. sc. Hrvoje Kačer, „Prestanak prava služnosti neizvršavanjem (prema čl. 241. Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima)”; 4) prof. dr. sc. Tomislav Karlović, „O namirenju iz predmeta zalogu u rimskom pravu – pitanje izvorne ovlasti s obzirom na izvore iz prakse”; 5) Jožica Matko-Ruždjak, „Hipoteka, namirenje tražbine osigurane hipotekom i ograničenja u postupku ovrhe na nekretnini radi zaštite ovršenika fizičke osobe – potrošača”; 6) prof. dr. sc. Gabrijela Mihelčić, „(Ne)dopušteni uglavci obrnute hipoteke” i 7) prof. dr. sc. Ivan Milotić, „Seoske zajednice na Ćićariji kao vlasnici seoskih dobara”.

U šetom poglavlju sadržani su tekstovi o *Zemljišnoknjižnom pravu* (str. 606-666): 1) doc. dr. sc. Jadranko Jug, „Načelo povjerenja u zemljišne knjige u sudskoj praksi”; 2) Damir Kontrec, „Brisovna tužba u sudskoj praksi” i 3) Bruno Ružička, „Kako je nastala odredba članka 90. Zakona o zemljišnim knjigama o zabilježbi pokretanja postupka”.

Posljednje, sedmo poglavlje, rezervirano je za *Autorsko pravo* (str. 667-710). Svoje radove u ovom poglavlju izložili su: 1) Dino Gliha, „Autorsko pravo kao ustavno i međunarodno temeljno ljudsko pravo” i 2) prof. dr. sc. Igor Gliha, „O ograničenjima autorskog prava na djelima arhitekture”.

Na kraju knjige nalazimo impozantnu bibliografiju Mladena Žuvela (str. 711-720).

Ovaj impresivan spomenar sucu Mladenu Žuveli angažmanom njegovih prijatelja i kolega iz Zaklade Zlatko Crnić i doprinosom drugih kolega i prijatelja pretvorio se u kapitalnu zbirku radova uglednih hrvatskih pravnika. Knjiga je vrijedan skup tekstova o temeljnim pravnim granama i znanstvenom interesu dr. sc. Mladena Žuvela u navedenim oblastima prava. Kao takva, zasigurno će biti od velike pomoći u razumijevanju ideja i profesionalne orijentacije Mladena Žuvela, kao i razvoja hrvatskog prava u posljednjih pola stoljeća.

Mia Bašić, mag. iuris